

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Н. М. Селіванова, к.е.н., доцент

М.А. Цушко, студентка

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Капітальні інвестиції є чи не найважливішим фактором розширення виробництва та нарощування потужностей. Кінцевий результат діяльності підприємства залежить як від вартості, якості необоротних активів, так і від капітальних інвестицій, які виконують роль створення, модернізації засобів праці в процесі виробництва матеріальних благ.

Науковці, які розглядали аспекти обліку капітальних інвестицій, по різному трактують цей термін, зокрема Л. Борщ, О. Вовчак, А. Мертенс, Б. Луців, А. Пересада, С. Реверчук, Н. Хрущ. Вони визначали особливості інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

У Податковому кодексі України (ст. 14) визначено, що капітальні інвестиції – це господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм цього Кодексу [1].

Інше визначення, але подібне за змістом, є у постанові Кабінету міністрів України «Про затвердження Національного стандарту № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» [2], капітальні інвестиції – інвестиції, що спрямовуються у будівництво, виготовлення, реконструкцію, модернізацію, придбання, створення необоротних активів (включаючи необоротні матеріальні активи, призначені для заміни діючих, і устаткування для здійснення монтажу), а також авансові платежі для фінансування капітального будівництва.

Також є визначення капітальних інвестицій у наказі Державного комітету статистики України «Про затвердження Методики розрахунку індексу капітальних інвестицій» – це інвестиції у придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних та нематеріальних активів, термін служби яких перевищує один рік [3].

Капітальні вкладення забезпечуються коштами з різних джерел, основним з яких є національний дохід, створений у сфері матеріального виробництва. Також джерелом засобів для капітальних вкладень є фонд відшкодування спожитих засобів праці. Тому в практиці забезпечення капітальних вкладень коштами з'являються різні по характері джерела коштів. До них варто віднести:

- власні фінансові ресурси інвесторів;
- позикові фінансові кошти інвесторів (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити), притягнуті фінансові засоби інвесторів;
- бюджетні інвестиційні асигнування;
- кошти позабюджетних фондів, безкоштовні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян [4].

Проблеми класифікації капітальних інвестицій досліджувалися багатьма вітчизняними науковцями, такі як І.О. Бланк, А.А. Пересада, Л.І. Шваб, Я.Д. Крупка, М.І. Бондар та ін.

При цьому більшість науковців формують надзвичайно розгалужену класифікацію інвестицій. Загальна кількість класифікаційних ознак яких інколи досягає п'ятнадцяти, що не є виправданим та не може бути оцінено однозначно.

Класифікація капітальних інвестицій є основою організації їх бухгалтерського обліку. В чинних нормативних документах, навчальній і науковій літературі знайти єдину системну класифікацію капітальних інвестицій досить складно. Існують багато поглядів на

класифікацію капітальних інвестицій. Інвестиції можна класифікувати за різними критеріями: за об'єктами вкладання коштів, за характером участі в справах підприємства, за періодом інвестування, за формами власності інвесторів, терміновості, величини, за об'єктами вкладення, функціональним призначенням, формами відтворення, ступенем завершеності та джерелами формування [5].

Взявши до уваги різні підходи, пропонуємо узагальнену класифікацію, яка наведена на рис. 1.

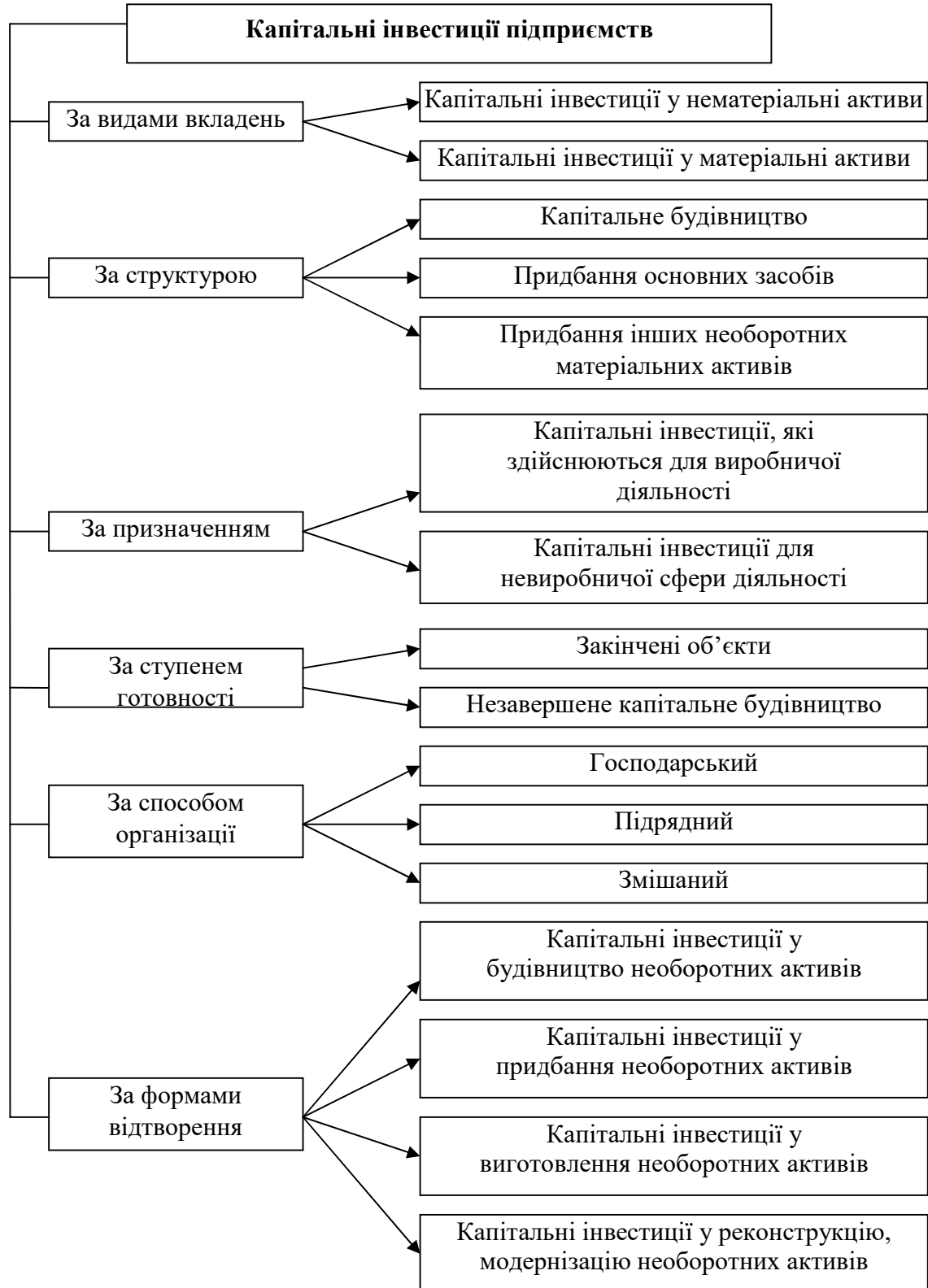

Рисунок 1 – Класифікація капітальних інвестицій [3, 6, 7, 8, 9]

Отже, розглянуто теоретичні основи капітальних інвестицій у сучасних умовах господарювання, проаналізовано та узагальнено класифікацію капітальних інвестицій. Подальші дослідження будуть спрямовані на питання щодо оцінки капітальних інвестицій, що наразі є неврегульованим на законодавчому рівні та у національних П(С)БО.

Література:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/doccatalog/document?id=300559>
2. Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів», затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 1655 від 29.11.2006 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2006-%D0%BF>
3. Методика розрахунку індексу капітальних інвестиційний, затверджена наказом Державного комітету статистики України № 494 від 25.12.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0494202-09>
4. Паливода К.В. Капітальні інвестиції (на прикладі житлового будівництва в Україні): монографія / К. Паливода. – К.: «Знання», 2009. – 711 с.
5. Проблеми класифікації капітальних інвестицій та її практичної спрямованості / Радевич Т.В., Ночовна Ю.О. // Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: проблеми теорії та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (м. Полтава, ПУЕТ, 20–23 жовтня 2014р.). – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 303 с. – С.126–129.
6. Капітальні інвестиції: сутність та проблеми реалізації в кризових умовах / Майорова Т. В., Крук В. В., Шевчук Я. В. // Економічна наука: Науковий журнал. – 2017. – № 5-6 (82-83). – С.105–115.
7. Розділ 16. Капітальні інвестиції – складова інноваційної діяльності підприємства / В.С. Ніценко, О.Ю. Цуканов // Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія Вип. 2 / за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В., д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – С. 259 – 280.
8. Волощук Л.О. Удосконалення методичного забезпечення аналізу грошових потоків та інвестиційної діяльності промислового підприємства як складових оцінки його фінансового стану / Л.О. Волощук, А.В. Скаленко // Труды Одесского политехнического университета: Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. – Одесса, 2010. – Вып. 1-2, (33-34). – С. 256-262.
9. Кірсанова В.В. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями в процесі інноваційного розвитку промислових підприємств : [моногр.] / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 198 с.